॥ द्वितीयोऽध्यायः ॥ ॥ साधन-पादः ॥

तपःस्वाध्यायेश्वरप्रणिधानानि क्रियायोगः ॥ २.१॥

समाधिभावनार्थः क्लेशतनूकरणार्थश्च ॥ २.२॥

अविद्यास्मितारागद्वेषाभिनिवेशाः क्लेशाः ॥ २.३ ॥

अविद्या क्षेत्रमुत्तरेषां प्रसुप्ततनुविच्छिन्नोदाराणाम् ॥ २.४॥

अनित्याशुचिदुःखानात्मसु नित्यशुचिसुखात्मख्यातिरविद्या ॥ २.५॥

दृग्दर्शनशक्त्योरेकात्मतेवास्मिता ॥ २.६॥

सुखानुशयी रागः ॥ २.७॥

दुःखानुशयी द्वेषः ॥ २.८॥

स्वरसवाही विदुषोऽपि तथारूढोऽभिनिवेशः ॥ २.९॥

ध्यानहेयास्तद्वृत्तयः ॥ २.११॥

ते प्रतिप्रसवहेयाः सूक्ष्माः ॥ २.१०॥

क्लेशमूलः कर्माशयो दृष्टादृष्टजन्मवेदनीयः ॥ २.१२॥

ते ह्लादपरितापफलाः पुण्यापुण्यहेतुत्वात् ॥ २.१४॥

सति मूले तद्विपाको जात्यायुर्भोगाः ॥ २.१३ ॥

परिणामतापसंस्कारदुःखैर्गुणवृत्तिविरोधाच्च दुःखमेव सर्वं विवेकिनः ॥ २.१५॥

हेयं दुःखमनागतम् ॥ २.१६॥

द्रष्टृदृश्ययोः संयोगो हेयहेतुः ॥ २.१७॥

प्रकाशक्रियास्थितिशीलं भूतेन्द्रियात्मकंभोगापवर्गार्थं दृश्यम् ॥ २.१८॥

विशेषाविशेषलिङ्गमात्रालिङ्गानि गुणपर्वाणि ॥ २.१९ ॥

द्रष्टा दृशिमात्रः शुद्धोऽपि प्रत्ययानुपश्यः ॥ २.२० ॥

तदर्थ एव दृश्यस्यात्मा ॥ २.२१ ॥

कृतार्थं प्रति नष्टमप्यनष्टं तदन्यसाधारणत्वात् ॥ २.२२॥

स्वस्वामिशक्त्योः स्वरूपोपलब्धिहेतुः संयोगः ॥ २.२३॥

तस्य हेतुरविद्या ॥ २.२४ ॥

तदभावात् संयोगाभावो हानं तद्दृशेः कैवल्यम् ॥ २.२५॥

विवेकख्यातिरविप्लवा हानोपायः ॥ २.२६॥

विवेकख्यातिरविप्लवा हानोपायः ॥ २.२६॥